

[Gudiksen.]

det bundne og det frie udbytte ikke var større end 0,2 pct., er det et tydeligt bevis på, at de arbejder på en sund basis, og helhedsindtrykket af de danske aktieselskaber er dog vist også det, at de arbejder på et fornuftigt grundlag.

Hvad er da grunden til dette lovforslag? Ja, det har en vis historie, og der findes i „Berlingske Tidende“ i dag en artikel af højesteretssagfører Bruun, som giver en udmærket redegørelse for den historiske udvikling; jeg skal ikke komme nærmere ind på denne artikel, men blot nævne et par enkelte ting derfra. Højesteretssagføreren hævder — det er hans udtryk, jeg bruger —, at embedsmændene vandt ved landsretten i 1944. Det drejede sig om en mand, der havde fået et lån på 20 000 kr. i sit aktieselskab, men ved landsretten blev dette kendt ulovligt. Derefter — siger højesteretssagføreren, det er også hans ord og ikke mine — gik embedsmændene frem med ild og sværd overfor aktieselskaberne. Det kender jeg nu ikke noget til, men han oplyser, at en hel del mennesker måtte likvidere, og at det skabte visse økonomiske vanskeligheder for en hel del aktionærer. Det lykkedes ikke før 1951 at rejse spørgsmålet for Højesteret, men i 1951 afsagde Højesteret en dom, som gik imod landsretsdommen, idet den fastslog, at det ikke var forbudt at foretage disse udlån.

Nu skulle man tro, at folketinget ville gøre det godt overfor de små aktieselskaber, der her er tale om, som landsretsdommen af 1944 havde gjort forkert, men i stedet ligger der nu på landstingets bord et forslag, som vi har haft grumme lidt tid til at sætte os ind i, et forslag, som — det viser også de foregående ordføreres udtalelser — rejser en mængde problemer. Selvom det sikkert nok har fået en grundig behandling i det andet høje ting, forekommer den mig dog ikke at være tilstrækkelig tilbunds gående. En ny gennemgang tiltrænges, for at man kan se på virkningerne af denne lovgivning.

Der er foretaget enkelte ændringer i det andet høje ting. Jeg kan nævne, at loven gælder ikke de børsnoterede, store aktieselskaber, den gælder ikke datter- og søsterselskaber — det var tilfældet efter det første udkast —, og den gælder ikke for banker og forsikringsselskaber. Læser man den af folketingsudvalget afgivne betænkning, kommer man også i tvivl om, hvorvidt lovforslaget er tilstrækkelig klart affattet. Med formandens tilladelse vil jeg gerne citere et par linier af denne betænkning. Der står:

„Der er i udvalget enighed om, at der

for bankaktieselskaber og for forsikringsaktieselskaber gør sig særlige forhold gældende, og at sådanne aktieselskaber derfor bør holdes udenfor en lovgivning til begrænsning af adgangen til at yde lån til aktionærer eller medlemmer af selskabernes bestyrelser og direktioner.“

Jeg vil gerne spørge den højtærede minister, hvordan dette sidste skal forstås. Jeg læser det nemlig sådan, at de pågældende selskaber ikke er udelukket, de kan endnu under visse omstændigheder yde lån, og det vil jeg altså gerne have klarhed over.

Der er efter sigende ikke sket noget væsentligt tab ved disse udlån fra aktieselskaber, heller ikke i de små selskaber. Det er jo de små, unoterede aktieselskaber, som rammes — efter min mening med urette —, og derfor vil jeg gerne understrege, at siden aktieselskabsloven af 1917 har der ikke været noget væsentligt tab i noget af de små aktieselskaber. Går vi til udlandet, finder vi ikke tilsvarende skel indenfor aktieselskabslovgivningen, hverken i Norge, Sverige eller Tyskland. Vi må også huske på den meget vigtige ting, at ifølge § 45 b skal der hvert år i regnskabet gøres rede for, hvem af aktionærene eller af selskabets bestyrelse eller direktion der har lån, og hvor store disse lån er. Det er efter min formening en meget betryggende foranstaltning, og det vil efter min formening også være nok til, at der aldrig kan ske misbrug. At der af og til kan ske tab, kan selvfølgelig ikke undgås, for der kan komme til at foreligge forhold, som det er umuligt på forhånd at overse. Men taget som helhed vil jeg mene, at bestemmelsen i § 45 b er tilstrækkelig, i hvert fald til at danne sikkerhed ved udlån af aktieselskabets midler.

Højesteretssagfører Bruun nævner noget, som jeg synes er meget karakteristisk, idet han påpeger, at en person, der omfattes af lovforslagets bestemmelser, ikke kan få lån af sit selskab mod pant i fast ejendom. Selvom han kan skaffe 100 pct.s sikkerhed i fast ejendom, kan han alligevel ikke låne penge i sit eget selskab. En forretningsmand derimod — der er ikke det mindste i vejen for, at han kan udstede en 3 måneders veksel og få den diskonteret i selskabet. Om det er lovligt, ved jeg ikke, det må stå for højesteretssagfører Bruuns regning; jeg skal ikke gøre mig klog på det forhold, for det er jeg ikke, men det er imod al sund fornuft, hvis det forholder sig som nævnt.

Som lovforslaget foreligger her, synes jeg, der er så mange huller i det, at det er nødvendigt med en udvalgsbehandling, og